

ALFONS CERVERA

Maquis

El temps sempre és un altre. Algú va dir que tot acaba tornant, que tot va i ve, que els principis i els finals, afegia TS Eliot, són la mateixa cosa. Però la veritat és que el temps sempre és un altre diferent. La història es nodreix dels esdeveniments que al seu torn l'alimenten i les gents que eixiran en les seues pàgines es passejaran tard o d'hora pel calendari com autòmats de ferro, com el Tancredo dels bous, com estàtues de salnitre cagades pels coloms en les places.

El temps sempre és un altre i ara mateix hi ha una gent que es va deixar anys de pell en les muntanyes per a continuar la guerra contra l'exèrcit feixista de Franco i els del govern del PP els neguen la dignitat que aquella lluita va tindre i la grandesa moral dels seus protagonistes. La guerra civil la van guanyar els pares i iaïos dels qui governen a Espanya i la memòria dels maquis és per a ells i les seues lleis una memòria indigesta. Per això acaben de negar en la Comissió de Defensa del Parlament espanyol la possibilitat de recuperar per a aquell temps violent la mirada més lenta i assossegada del reconeixement, de la generositat, si no amb les idees de la guerrilla antifranquista, sí, almenys, amb el que aquella guerrilla va tindre de guany per a la llibertat i la democràcia que hi vindrien després.

Rellegia fa uns dies el *Diari de Bolívia* del Che i em va fer gràcia un dels passatges en què el mateix Guevara diu: "avui, després de més de sis mesos, em vaig banyar. És un rècord que ja alguns companys estan aconseguint". Em feia gràcia perquè recordava en aquestes línies el que conta Florián García, àlies *Grande*, en la guerrilla de Llevant i Aragó: diu Florián exactament el mateix, que només es rentaven quan creuaven els rius vestits fins a les celles contra el fred i a l'abric només dels fusells per si se'ls queien damunt els civils i l'amenaça constant de les nits en vetla.

El temps, als homes i dones de la

guerrilla, i a Catalunya bé que saben de què parle, se'ls rebolica com una serp rabiosa. Els del govern d'Aznar no poden oblidar els seus orígens i el seu ideari d'autoritarisme i ressentiment el bolquen en la memòria dels seus enemics d'abans per a destruir-la sense contemplacions.

El temps és el mateix en les mans dels de sempre. Per això el manegen com els dóna la gana. Per això continuen entorbolint els territoris del record amb el

“Els del PP, els neguen la possibilitat de rehabilitar la seua memòria amb una llei que els torne per sempre la dignitat destrossada.”

seu llenguatge bucaner a prova de qual-sevol entesa amb els de l'altre bàndol. Per això quan parlen dels homes i dones de la guerrilla antifranquista continuen parlant en els seus papers de bandolers i delinqüents, com si no haguera passat el temps i els reglaments que firmaven les tortures en els quaters continuaren sent els mateixos, ocupant els mateixos arxius, dirigint la política obscena del rancor contra els seus enemics.

L'edat ja se'ls cau damunt i els de la revenja històrica els consideren membres leprosos d'un temps encara en quarantena. La democràcia que la guerrilla va ajudar a aconseguir com un bé comú els dóna l'esquena tants anys després. Els vencedors de la guerra civil s'acar-

nissaren amb els qui la van perdre i Florián, Reme, Carmen, Esperanza, Quico, Zapico, Ventureta i tants altres encara continuen perdent aquella guerra més que cap altre dels de la derrota.

Les lleis que podrien tornar la dignitat a la gent de la guerrilla i al seu temps no vol canviar-les el Partit Popular, i hi ha en aquesta negació acèrrima l'aritmètica cruel de la desaparició històrica, del buit espectacular que trobem en els llibres d'història, de la imrepresentable perpetuïtat a què el silenci condemna els noms que van escapar o es van quedar en la muntanya i allò que després els va tocar viure de vius o de morts.

Diu John Berger que en la muntanya és fàcil veure coses que altres no veuen. Ho conta en una novel·la extraordinària on, lleument, apareixen dos *maquisards* fugint dels alemanys. Al final, els dos homes seran traïts i passats per les armes nazis. En les muntanyes, per aquells anys de la postguerra, la guerrilla continuava amb la seua lluita, veient el que els altres no podien veure perquè la dictadura s'encruelia amb la dissidència i cegava sense pietat els ulls davant d'un horitzó que, en altres països de la mateixa Europa, tenia colors i perspectives diferents. La traïció els va vindre després, molt més tard, no com als dos *maquisards* de *Porca terra*. La traïció els va arribar quan la transició política els condemna a l'oblit i ara mateix, quan els del Partit Popular, lluny ja de la por social al soroll de tanques i de sabres, els nega la possibilitat de rehabilitar la seua memòria amb una llei que els torne per sempre la dignitat destrossada pels trucs de la història.

No tenen remei els nêts del vell feixisme. No en tenen. El temps sempre és un altre. Però ells continuen ancorats en el seu, en el de la seua vocació autoritària, en el de la crueltat malaltissa amb la memòria dels altres. Coses de família. Supose.

Periodista i escriptor